

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2024 r.,
sprawy **Z. K.**

skazanej z art. 173 § 4 k.k. w zw. z art. 173 § 2 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 13 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 182/23

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 8 marca 2023 r., sygn. akt III K 83/20

**oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazaną.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Legnicy wyrokiem z dnia 8 marca 2023 r., sygn. akt III K 83/20, uznał Z. K. za winną tego, że w dniu 14 września 2019 r. około godz. 13.03 na prostym odcinku drogi krajowej nr [...] relacji L. – P., rejonu I., prowadząc stanowiący jej własność samochód osobowy marki H. o nr rej. [...] z niesprawnym układem zawieszenia, polegającym na braku właściwego i trwałego osadzenia sworzni łączącego lewą zwrotnicę i lewy wahacz przedni, nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, tj. zasadę sprawności technicznej pojazdu, zasadę prawostronnego ruchu pojazdów i zasadę należytej ostrożności związanej z obserwacją przedpola jazdy w ten sposób, że wymijając kolumnę

motocykli z nieustalonego powodu wjechała na przeciwny pas ruchu, uderzając kolejno w jadących w grupie z naprzeciwka motocyklistów w osobach R. K. kierującego motocyklem marki H. o nr rej. [...], J. K. kierującego motocyklem marki H. o nr rej. [...], P. L. kierującego motocyklem marki H. o nr rej. [...], S. B. kierującego motocyklem marki H. -D. o nr rej. [...], K. W. kierującego motocyklem marki Y. o nr rej. [...], M. J. kierującego motocyklem marki H. -D. o nr rej. [...], T. M. kierującego motocyklem marki H. o nr rej. [...], M. L. kierującego motocyklem marki K. o nr rej. [...], D. L. kierującego motocyklem marki H. o nr rej. [...] oraz K. S. kierującego motocyklem marki H. o nr rej. [...], czym spowodowała nieumyślnie katastrofę w ruchu lądowym, zagrażającą życiu i zdrowiu wielu osób - w/w uczestników ruchu drogowego, w wyniku której K. S. zmarł w następstwie spowodowanego katastrofą urazu odcinka szyjnego kręgosłupa z przerwaniem rdzenia kręgowego, D. L. doznał obrażeń ciała w postaci urazu wielonarządowego z cechami wstrząsu urazowego, urazu narządów jamy brzusznej o typie rozerwania krezki jelita cienkiego z następowym krwawieniem do jamy otrzewnowej oraz częściową resekcją jelita cienkiego i grubego, wypełniające treść art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w części dotyczącej choroby realnie zagrażającej życiu oraz długotrwałej choroby, oraz w postaci niestabilnego złamania miednicy z rozejściem się spojenia łonowego, otwartego zwichnięcia stawu nadgarstka lewego, naruszające czynności narządów ciała oraz rozstrój zdrowia na okres powyżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 1 k.k., T. M. doznał obrażeń ciała w postaci urazu stawu barkowego lewego z cechami jego stłuczenia, urazu klatki piersiowej po stronie dolnej prawej o cechach stłuczenia ciała, które naruszyły czynności narządów oraz rozstrój zdrowia na okres poniżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 2 k.k., P. L. doznał obrażeń ciała w postaci wielomiejscowego urazu stopy lewej powikłanego ciasnotą przedziałów powięziowych, wieloodłamowego złamania w obrębie stopy lewej - złamania kości skokowej i piętowej lewej, złamania kości stępu. złamania od III do V kości śródstopia lewego, zwichnięcia podstawy V kości śródstopia lewego, zwichnięcia stawu śródstopno - palczkowego II stopy lewej powodujących naruszenie czynności narządów ciała oraz rozstrój zdrowia na okres powyżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 1 k.k., R. K. doznał obrażeń ciała w postaci urazu podudzia lewego o cechach jego stłuczenia, urazu stawu skokowego lewego i stopy lewej o cechach

ich skręcenia powodujących naruszenie czynności narządów ciała oraz rozstrój zdrowia na okres powyżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 1 k.k., K. W. doznał obrażeń ciała w postaci urazu podbrzusza, dolnej części grzbietu i miednicy o cechach ich stłuczenia, rany szarpanej podudzia lewego, urazu uda lewego z następowym krwiakiem wymagającym interwencji zabiegowej, powodujących naruszenie czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia na okres powyżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 1 k.k., S. B. doznał obrażeń ciała w postaci urazu głowy z cechami wstrząśnienia mózgu, złamania kostki przyśrodkowej podudzia lewego z następowym zabiegiem naprawczym, rany podudzia lewego, nieokreślonego urazu biodra i ramienia lewego, powodujące naruszenie czynności narządów ciała oraz rozstrój zdrowia na okres powyżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 1 k.k., M. L. doznał obrażeń ciała w postaci urazu głowy z raną tłuczoną okolicy czołowej lewej oraz stłuczeniem okolicy oczodołowej lewej, złamania kości promieniowej lewej z następowym zabiegiem naprawczym, urazu stawu kolanowego lewego z otarciem naskórka i cechami jego stłuczenia, urazu stawu łokciowego lewego z otarciami naskórka i ograniczeniem ruchomości, powodujące naruszenie czynności narządów ciała oraz rozstrój zdrowia na okres powyżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 1 k.k., M. J. doznał obrażeń ciała w postaci urazu głowy z utratą przytomności i cechami wstrząśnienia mózgu, złamania kości nosowych z przemieszczeniem i następowym zabiegiem naprawczym, urazu kolana prawego o cechach jego skręcenia, urazu ścięgna Achillesa prawego o cechach jego bolesności. urazu barku lewego o cechach niewielkiego ograniczenia jego ruchomości, urazu nadgarstka prawego z cechami jego obrzęku, powodujące naruszenie czynności narządów ciała oraz rozstrój zdrowia na okres powyżej dni siedmiu w myśl art. 157 § 1 k.k., J. K. nie doznał żadnych obrażeń - tj. czynu z art. 173 § 2 i § 4 k.k. i za to na podstawie art. 173 § 4 k.k. w zw. z art. 173 § 2 k.k. wymierzył jej karę 1 roku pozbawienia wolności; na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k., art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres jednego roku próby; na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał ją w okresie próby do informowania sądu o przebiegu okresu próby raz na sześć miesięcy; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec Z. K. obowiązek zadośćuczynienia w części za doznaną krzywdę poprzez zapłatę na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. S. kwoty 15 000 zł.; na

podstawie art. 46 § 2 k.k. zasądził od Z. K. na rzecz pokrzywdzonych nawiązki w kwotach:

- 8 000 zł na rzecz D. L.,
- po 4 000 zł na rzecz R. K., P. Ł., K. W., M. J., S. B., T. M., M. L.,
- 2 000 zł na rzecz J. K.;

na podstawie art. 42 § 1 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec Z. K. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres dziesięciu lat.

Apelacje od tego wyroku wnieśli prokurator i pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych J. K., R. K., D. L., P. Ł. T. M., A. S., R. S. i K. W.

Prokurator zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść Z. K. zarzucając orzeczenie przez sąd wobec Z. K. za przypisany jej czyn z art. 173 § 2 i § 4 k.k. rażąco łagodnej kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres roku próby, wynikające z niedostatecznego uwzględnienia przez sąd istotnych okoliczności obciążających, a w szczególności znacznego stopnia społecznej szkodliwości czynu popełnionego na szkodę wielu osób, którego skutkiem była śmierć K. S., a także ciężkie uszkodzenie ciała D. L., mające postać choroby realnie zagrażającej życiu oraz długotrwałej choroby, a także uszkodzenie ciała T. M., R. K., K. W. S. B., M. L. i M. J. skutkujące u wszystkich w/w osób rozstrojem zdrowia lub naruszeniem czynności narządów ciała na okres powyżej dni 7, a także uszkodzenie ciała T. M. skutkujące rozstrojem zdrowia lub naruszeniem czynności narządów ciała na okres poniżej dni 7, a także niedostatecznego uwzględnienia znacznego stopnia winy oskarżonej, manifestującego się brakiem jakichkolwiek okoliczności ograniczających w dniu zdarzenia poczytalność oskarżonej i mających wpływ na podejmowane przez nią działania, a także nieuwzględnienia w dostatecznym stopniu celów prewencji ogólnej i szczególnej, jakie powinna spełnić wymierzona oskarżonej dostatecznie surowa kara, adekwatna do stopnia jej zawinienia oraz uwzględniająca stopień społecznej szkodliwości czynu, a także spełniająca swoje cele w zakresie jej zapobiegawczego i wychowawczego oddziaływania oraz wpływu na kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa, tj. kara 2 lat pozbawienia wolności. Stawiając powyższy zarzut prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części

dotyczącej orzeczenia o karze i środkach karnych, poprzez wymierzenie oskarżonej na podstawie art. 173 § 4 k.k. w zw. z art. 173 § 2 k.k. kary 2 lat pozbawienia wolności.

Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść tego orzeczenia poprzez błędne przyjęcie, że oskarżona nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy i jego prawidłowa ocena prowadzą do wniosku, że zasady ruchu drogowego nakazujące jazdę sprawnym technicznie pojazdem oraz obowiązek obserwowania przedpola jazdy zostały naruszone przez oskarżoną w sposób umyślny, a ich skutkiem było nieumyślne spowodowanie katastrofy w ruchu lądowym;

2. rażącą łagodność wymierzonej kary, wyrażającą się w tym, że wobec oskarżonej orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze zaledwie 1 roku, warunkowo zawieszając jej wykonanie również na okres 1 roku próby, podczas gdy okoliczności popełnionego czynu, znaczny stopień winy oskarżonej, umyślne naruszenie przez oskarżoną zasad ruchu drogowego, niezwykle poważne skutki jej czynu, w tym spowodowanie śmierci jednego pokrzywdzonego oraz obrażeń ciała u ośmiu innych pokrzywdzonych, a nadto postawa i zachowanie oskarżonej po popełnieniu czynu, uzasadniają wymierzenie kary 2 lat pozbawienia wolności. Podnosząc powyższe zarzuty pełnomocnik wniósł o:

1. o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 poprzez zmianę opisu czynu i przyjęcie, że Z. K. umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym i w ten sposób nieumyślnie doprowadziła do zjechania na przeciwny pas ruchu, uderzając w jadących z naprzeciwka motocyklistów;

2. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez wymierzenie jej kary pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat, a w związku z tym zmianę zaskarżonego wyroku również w punktach II i III poprzez ich uchylenie;

3. zasądzenie od Z. K. na rzecz oskarżycieli posiłkowych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm

przepisanych.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 13 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 182/23, uzupełnił oczywisty brak w zaskarżonym wyroku poprzez wpisanie sygnatury akt sprawy III K 83/20, w której wyrok ten został wydany oraz zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wymierzoną Z. K. w pkt 1 części rozstrzygającej karę pozbawienia wolności podwyższył do 2 lat; uchylił pkt II i III części rozstrzygającej wyroku; w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy; zasądził od Z. K. na rzecz oskarżycieli posiłkowych: J. K., R. K., D. L., P. Ł., T. M., A. S., R. S. i K. W. - po 1200 złotych tytułem zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru w postępowaniu odwoławczym; Zasądził też od niej na rzecz Skarbu Państwa 20 zł tytułem wydatków postępowania odwoławczego oraz wymierzył jej opłatę w wysokości 300 zł za obie instancje.

Kasację od zmieniającego wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 182/23, złożyła adwokat K. P. - obrońca skazanej Z. K. **zarzucając:**

1. rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 173 § 2 i § 4 k.k., poprzez jego zastosowanie i przypisanie Z. K. odpowiedzialności karnej za określone tam przestępstwa, podczas gdy zarzucany czyn, przy dokonanych przez Sąd ustaleniach faktycznych, nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego wskazanego w art. 173 § 2 i § 4 k.k. albowiem nie naruszyła ona zasad ostrożności, które pozostawałyby w związku przyczynowym ze skutkiem;
2. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie:
 1. art. 439 §1 pkt 2 k.p.k., polegające na nienależytej obsadzie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, wobec brania udziału w rozprawie odwoławczej, pełnieniu funkcji przewodniczącego oraz sprawozdawcy i wyrokowaniu w niniejszej sprawie sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu A.T., powołanego do pełnienia urzędu w wyniku przeprowadzenia procedury w Krajowej Radzie Sądowniczej w oparciu o wadliwą procedurę powołania, co w ocenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 7 w orzeczeniu z 2021 r. oraz uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA

- 1-4110-1 20. OSNKW 2020. z. 2. poz. 7), jak i wydanym na jej podstawie orzecznictwie Sądu Najwyższego jest praktyką nieprawidłową, wpływającą na zależność sędziego od władzy wykonawczej;
2. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów - opinii biegłych z zakresu techniki samochodowej, ruchu drogowego i rekonstrukcji wypadków, która to ocena nie uwzględniała zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, wobec ograniczenia kontroli do zaakceptowania wyłącznie wpływu stanu technicznego samochodu H. C. na zaistniałe zdarzenie, z zaniechaniem wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. możliwości samoczynnej i gwałtownej zmiany kierunku jazdy przez pojazd, którym poruszała się oskarżona, posiadania przez pojazd zakłóconej kierowalności, możliwym niekontrolowaniem przez kierowcę ruchu samochodem, istoty wpływu niezachowania przez motocyklistów bezpiecznego odstępu pomiędzy pojazdami poruszającymi się w kolumnie na przebieg i skutki zdarzenia, a następnie poprzez arbitralne wskazanie i uwzględnienie tylko tych fragmentów, które przemawiały na niekorzyść oskarżonej, bez uwzględnienia całokształtu ich wymowy i okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej przed Sądem 1 instancji - co miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia;
3. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów - listów skierowanych przez Z. K. do Sądów, w którym przeprosiła wszystkich pokrzywdzonych za swoje zachowanie i wyraziła żal z powodu popełnionego czynu - w konsekwencji dokonała ona zapłaty wszystkich kwot zadośćuczynienia, przy jednoczesnym wskazaniu przez Sąd II instancji, iż nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu i nie wykazała odpowiedniego zainteresowania losem osób pokrzywdzonych, co mogłoby zostać potraktowane, jako okoliczność łagodząca - co miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia o karze;
4. art. 92 k.p.k., poprzez jego niezastosowanie i wydanie zaskarżonego wyroku bez uwzględnienia przez Sąd II instancji rzeczywistego stanu zdrowia Z. K., w

tym chorób wynikających z jej wieku, a istniejących już w chwili popełniania zarzucanego czynu, a to między innymi problemów ze słuchem oraz postępującej choroby Parkinsona, które to mogły w sposób bezpośredni powodować niemożność rozpoznania nieprawidłowego stanu technicznego pojazdu wskazywanego przez biegłych, a przejawiającego się w słyszalnych stukach dochodzących z przedniej lewej części układu jezdnego osi przedniej oraz odczuwalnych luźnych mocowaniach sworzni zwrotnicy - co miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Obrońca zarzucił też rażąco niewspółmierność orzeczonej kary w stosunku do winy Z. K., stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego jej czynu, w stosunku do kwestii związanych z celami prewencji generalnej i indywidualnej, a także w stosunku do okoliczności łagodzących – jej zachowania - przeprasza wszystkich uczestników, wypłaciła należne świadczenia, właściwości i warunków osobistych, sposobu życia przed popełnieniem przestępstwa oraz po jego popełnieniu, poprzez wymierzenie zbyt surowej kary, w szczególności w zakresie długości orzeczonej kary pozbawienia wolności, orzeczenia kary bezwzględnej pozbawienia wolności bez zastosowania warunkowego zawieszenia jej wykonania, bez uwzględnienia aktualnej sytuacji życiowej i zdrowotnej.

Adwokat K. P. - obrońca skazanej Z. K., podnosząc te zarzuty **wniosła** o uniewinnienie Z. K., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, zaś z ostrożności procesowej, o wymierzenie kary w łagodniejszym wymiarze tj. z zastosowaniem instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary.

A. J.– prokurator Prokuratury Regionalnej we Wrocławiu w pisemnej odpowiedzi na kasację obrońcy skazanej Z. K. wniósł o oddalenie tej kasacji jako oczywiście bezzasadnej (por. pismo z dnia 22 kwietnia 2024 r., sygn. 2011-6.Kw.15.2024).

Adwokat M. W.– pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej A. S. w pisemnej odpowiedzi na kasację obrońcy skazanej Z. K. wniósł o oddalenie tej kasacji jako oczywiście bezzasadnej (por. pismo z dnia 9 maja 2024 r.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rację mają Autorzy obu odpowiedzi na kasację obrońcy skazanej Z. K., gdy wnoszą o uznanie tej kasacji za oczywiście bezzasadną i oddalenie jej na posiedzeniu, albowiem ta kasacja jest oczywiście bezzasadna, w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k. W doktrynie wskazuje się, iż oczywiście bezzasadna kasacja, to taka kasacja, która bądź to już po jej analizie i skonfrontowaniu z materiałami sprawy, bez potrzeby głębszego w nie wnikania, bądź po takim wniknięciu, jest w sposób niebudzący wątpliwości niezasadna, gdyż stanowi jedynie polemikę z argumentacją sądu, którego orzeczenie zaskarża lub przywołuje argumentację nie mającą żadnego pokrycia w przepisach prawa albo nieprzystającą do realiów danego procesu lub wskazuje na uchybienia, jakie w ogóle w realiach danej sprawy nie wystąpiły, albo na uchybienia, które wprawdzie rzeczywiście wystąpiły, ale nie mogły one mieć istotnego wpływu na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia (por. np. L. Paprzycki, Oczywiście bezzasadność i oczywiście zasadność kasacji, w: P. Hofmański, K. Zgryzek (red.), Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Profesora Kazimierza Marszała, Katowice 2003, T. Grzegorzczak, Kasacja jako nadzwyczajny środek zaskarżenia w sprawach karnych i jej skuteczność w praktyce, Państwo i Prawo 2015, nr 6). Kasacja strony, jest przecież nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i jej podstaw (przyczyn kasacyjnych) nie można w żadnym wypadku łączyć z przyczynami odwoławczymi charakterystycznymi dla apelacji. Kasacja strony jest wnoszona od orzeczenia sądu odwoławczego, nie zaś od orzeczenia sądu pierwszej instancji, co jasno wynika z treści przepisu art. 519 k.p.k. W przypadku apelacji zarzuty mogą obejmować: obrazę prawa materialnego (art. 438 pkt 1 k.p.k. i art. 438 pkt 1 a k.p.k.), obrazę przepisów prawa procesowego (art. 438 pkt 2 k.p.k.), błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia (art. 438 pkt 3 k.p.k.), rażącą niewspółmierność orzeczonej kary (art. 438 pkt. 4 k.p.k.). Kontrolą zaś kasacyjną objęte są wyłącznie kwestie prawne, i to jeszcze zawężone do kategorii uchybień wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k. popełnionych przez sąd odwoławczy. W myśl tego przepisu podstawą kasacyjną, oprócz uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (gdzie są wskazane tzw. bezwzględne podstawy uchylania zaskarżonego orzeczenia), może być jedynie inne rażące naruszenie prawa (przepisów prawa materialnego, jak też przepisów prawa procesowego), jeżeli mogło ono mieć istotny

wpływ na treść orzeczenia sądu odwoławczego. W trybie kasacji dochodzi zatem do kontroli zaskarżonego orzeczenia sądu odwoławczego tylko z punktu widzenia naruszenia prawa, z wyłączeniem, w zasadzie, badania prawidłowości poczynionych przez sąd ustaleń faktycznych. Sąd Najwyższy orzekając w trybie kasacji, nie jest zatem władny dokonywać ponownej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie i na podstawie własnej ich oceny kontrolować poprawność dokonanych ustaleń faktycznych.

Nie można podzielić zarzutu, iż w realiach sprawy zaistniało uchybienie polegające na nienależytej obsadzie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, który orzekał jako sąd odwoławczy, gdyż w jego składzie zasiadał sędzia A.T., powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z powoływaną przez obrońcę skazanej Z.K. uchwałą składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/2020, zam. OSNIK 2020 r., z. 2, poz. 7, w odniesieniu do sędziów sądów powszechnych przyjęto, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W uzasadnieniu tej uchwały wskazano, że następcza kontrola spełnienia standardu bezstronności i niezawisłości sądu dokonywana jest w konkretnym postępowaniu i ma charakter kontroli sądu, nie zaś poszczególnego sędziego, a jej przeprowadzenie nie rzutuje na możliwość udziału danego sędziego w składzie sądu przeprowadzającym inne postępowanie oraz nie może wiązać innego składu sądu. W zdaniu odrębnym do tej uchwały,

podkreśliłem, iż niezależnie od wyrażanych ocen co do trybu jej podjęcia, uchwała ta będzie przez wiele lat, bardzo ważnym elementem dyskursu prawniczego, prowadzonego zarówno w Polsce, jak i zagranicą, odnośnie prawa strony do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd, ustanowiony przez ustawę, w aspekcie kształtowania składu orzekającego sądu (por. zdanie odrębne SSN W. Koziulewicz, OSNIK 2020 r, z. 2, s. 101 – 117). Należy wskazać, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest stanowisko, że nie jest wykluczone, iż mimo powstania wątpliwości co do tego, czy dochowany zostaje standard niezawisłości i bezstronności danego sędziego uczestniczącego w składzie sądu ze względu na objęcie przez niego urzędu w postępowaniu konkursowym przeprowadzonym w sposób ustalony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, w konkretnych okolicznościach wątpliwości te nie zostaną potwierdzone, co będzie równoznaczne z koniecznością przyjęcia, że skład sądu z jego udziałem spełnia minimalne wymagania dla zachowania niezawisłości i bezstronności (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt I KZP 13/21, LEX nr 332232). Zaznaczyć należy, iż w polskiej procedurze karnej strony dysponują kilkoma środkami prawnymi pozwalającymi na zbadanie i ewentualne wyeliminowanie zauważonych wadliwości dotyczących składu orzekającego. Wśród nich jest np. wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowaniu po powołaniu, o jakim mowa a art. 42a § 3 - § 14 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Z kolei w przypadku wniosku strony o wyłączenie sędziego w trybie art 41 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy zawsze podkreśla, że oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zachowanie. Okoliczności te zaś powinny być oceniane przez pryzmat tego, czy z punktu widzenia przeciętnego obywatela zostały spełnione obiektywne warunki postrzegania sędziego jako bezstronnego i niezawisłego, zaś sąd z udziałem tego sędziego, jako sąd niezależny. W tych postępowaniach sędziowie mają prawo odnieść się do stawianych im zarzutów (por. art. 42 § 3 zdanie pierwsze k.p.k. oraz art. 42a § 14 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o

ustroju sądów powszechnych), zaś prawo do wysłuchania jest przecież istotnym elementem rzetelności postępowania wielokrotnie podkreślanym w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Trafnie podnosi się w doktrynie, że cyt. „prawo do wysłuchania, jak żadne inne z praw człowieka – znane z historii z Salomonowego wyroku, z Dekalogu Mojżesza, rzymskiej paremii *audiat et altera pars*, Zwierciadła Saskiego, z *principe contradictoire* Kodeksu Napoleona, tak często było i jest naruszane zarówno dzisiaj, jak i w zamierzchłych czasach” (W. J. Habscheid, *Verfahren in Zwischen und aktuelle Fragen zum rechtlichen Gehör*, w: St. Prutis, M. Sawczuk (red), *Z zagadnień prawa cywilnego. Księga dedykowana Profesorowi Andrzejowi Stelmachowskiemu*, Białystok 1991, s. 264). Przyjmuje, że jeżeli w konkretnych okolicznościach sprawy zgłaszane wątpliwości co do bezstronności sędziego wątpliwości nie zostaną potwierdzone, będzie to równoznaczne z koniecznością przyjęcia, że skład sądu z jego udziałem spełnia minimalne wymagania dla zachowania niezawisłości i bezstronności. W szczególności sytuacji, w których dana osoba spełniałaby obowiązujące kryteria wskazania na urząd sędziego także w poprawnie ukształtowanej procedurze postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa. Dotyczyć to może także osób, które miały pozytywne opinie wynikające z rzetelnej oceny, w tym z bezstronnych wizytacji. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2021 r., sygn. akt II KK 426/21, LEX nr 3306166, podkreślono, iż oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zachowanie. Okoliczności te zaś powinny być oceniane przez pryzmat tego, czy z punktu widzenia przeciętnego obywatela zostały spełnione obiektywne warunki postrzegania sędziego jako bezstronnego i niezawisłego, zaś sąd z udziałem tego sędziego, jako sąd niezależny. Co istotne, w tym orzeczeniu wskazano wprost, że okoliczności mogące mieć wpływ na bezstronność sędziego w danej sprawie, muszą zostać wykazane za pomocą konkretnych faktów – co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, gdyż ani Z. K., ani jej obrońca, w toku postępowania odwoławczego, nie kwestionowali prawidłowości składu orzekającego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, nie sygnalizowali wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości wylosowanych sędziów, ani nie podejmowali inicjatywy mającej na celu wyłączenie któregośkolwiek z nich. Taka postawa strony

postępowania – co podkreśla w swych orzeczeniach Sąd Najwyższy - stanowi istotną okoliczność, wskazującą na to, że nawet przy przyjęciu teoretycznego założenia o zaistnieniu wadliwości w procedurze nominacyjnej w przypadku Sędziego wymienionego w zarzucie kasacyjnym, jego udział w składzie orzekającym Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, który rozpoznawał sprawę Z. K., nie narusza standardów prawa do sądu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Pozostałe podniesione w kasacji zarzuty obrazy przepisów prawa procesowego w istocie sprowadzają się do negowania oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, bądź kwestionowania opartych na nich ustaleń faktycznych, tylko dlatego, że są niekorzystne dla skazanej, co – jak wiadomo – nie może być podstawą skutecznego zarzutu rażącego naruszenia art. 7 k.p.k. w postępowaniu kasacyjnym (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2017 r., sygn. akt IV KK 418/16, LEX nr 2312035). Nie ulega wątpliwości, że skuteczność kasacyjnego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. zależy od wykazania, że sąd odwoławczy poczynił nowe lub odmienne, niż sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, naruszając przy tym określoną w powołanej normie zasadę swobodnej oceny dowodów. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, działający jako sąd odwoławczy, w pisemnym uzasadnieniu wyroku z dnia 13 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 182/23, wskazał wprost, że Sąd I instancji poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, że Z. K. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, tj. zasadę sprawności technicznej pojazdu, zasadę prawostronnego ruchu pojazdów i zasadę należytej ostrożności związanej z obserwacją przedpola jazdy, a ich skutkiem było nieumyślne spowodowanie katastrofy w ruchu lądowym. Każde z tych naruszeń zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, zostało przez Sąd powiązane w ramach związku przyczynowego ze skutkiem w postaci katastrofy w ruchu lądowym. Nie bez znaczenia pozostaje także okoliczności, że takie ustalenie nie było kwestionowane przez samą Z. K., która przecież nie zaskarżyła skazującego ją wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy. Wbrew twierdzeniom z kasacji pisemne uzasadnienie zaskarżonego kasacją wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zawiera powody rozstrzygnięcia oraz argumentację, wyjaśniającą w sposób logiczny i rzeczowy, dlaczego ten Sąd

podzielił zarzuty i wnioski zawarte w apelacji prokuratora, nie uchybiając wymogom określonym w art. 433 § 2 k.p.k., a zarazem realizując wymagania przewidziane w art. 457 § 3 k.p.k.

Brak jest też podstaw do podzielenia zarzutu rażącego naruszenia prawa materialnego. Obraza przepisów prawa materialnego zawsze dotyczy naruszenia przepisów prawa karnego materialnego przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym i może mieć ona postać błędnej interpretacji przepisu lub polegać na niezastosowaniu przepisu bezwzględnie obowiązującego albo zastosowaniu przepisu mimo bezwzględnego zakazu. Natomiast w tym zarzucie kasacji podnosi się, że Z. K., cyt. „nie naruszyła zasad ostrożności, które pozostawałyby w związku przyczynowym ze skutkiem”. Ten zarzut to w istocie niedopuszczalny na etapie postępowania kasacyjnego zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że jeżeli zarzucana wadliwość zaskarżonego orzeczenia sprowadza się do przyjęcia za jego podstawę bezzasadnych (nietrafnych) ustaleń, to w rachubę wchodzi uchybienie określone w przepisie art. 438 pkt. 3 k.p.k., mające postać błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a nie rażące naruszenie przepisów prawa materialnego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1996 r., sygn. akt IV KZ 62/96, OSNKW 1996, z. 11-12, poz. 83). Skoro więc błędne ustalenia faktyczne nie stanowią podstawy kasacji, to jest oczywistym, że nietrafne nazwanie przez skarżącego wadliwości polegającej na przyjęciu za podstawę wyroku błędnych ustaleń faktycznych – „naruszeniem prawa materialnego,” nie może prowadzić do ignorowania ustawowej regulacji podstaw kasacji. Nie może ono zatem ani zobowiązywać, ani też uprawniać instancji kasacyjnej do badania – pod pozorem rozpoznawania „zarzutu naruszenia prawa” – zasadności ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego kasacją wyroku sądu odwoławczego. Z kolei podniesienie w kasacji zarzutu rażącej niewspółmierności kary wymierzonej Z. K. przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu nie jest dopuszczalne w tym nadzwyczajnym postępowaniu, jakim jest postępowanie kasacyjne.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 1 k.p.k. i art. 535 § 3 k.p.k., rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[PGW]

[ms]